

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Снежана Атанасова Попова, преподавател във Факултета по педагогика на Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в област на висшето образование: 1. Педагогически науки
професионално направление: 1.2. Педагогика (Специална педагогика)
(на английски език)

Автор: Елиссавет Ангелос Румпидаки

Тема: *Педагогически условия за развитие на творческите способности при деца с аутизъм*

Научен ръководител: *доц. д-р Снежана Атанасова Попова*

Общо описание на представените материали

Със заповед № 74/17.01.2020г. на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: *„Педагогически условия за развитие на творческите способности при деца с аутизъм“* за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Автор на дисертационния труд е Елиссавет Ангелос Румпидаки, докторант редовна форма на обучение в катедра „Педагогика“ при Факултета по педагогика на Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Докторантът е представил необходимите документи, свързани с процедурата за защита на дисертационния труд. Приложени са:

- дисертационен труд на тема: *„Педагогически условия за развитие на творческите способности при деца с аутизъм“*, който се състои от 132 страници с приложенията (на английски език);
- автореферат на български език;
- автореферат на английски език;
- европейски формат на автобиография – на български език;
- европейски формат на автобиография – на английски език;

- дипломи за завършено висше образование;
- сертификат за владеење на жестомимичния език;
- сертификат за владеење на системата на Брайл;
- списък с 4 публикации върху научната проблематика на дисертационния труд;
- ръкописи на отпечатаните научни трудове, свързани с дисертационния труд.

Кратки биографични данни за докторанта

Кандидатът за образователна и научна степен „доктор“ Елиссавет Ангелос Румпидаки е родена на 11.01.1983 година в гр. Солун. Завършва Аристотеловия университет – Солун, Факултет по история и археология, специалност „История“ през 2008 година, а през 2013 година придобива ОКС Магистър по Специална педагогика в Софийски университет „Св. Климент Охридски“ с отличен успех. Обучението в магистърската програма по Специална педагогика е проведено на английски език.

Прави приятно впечатление непрекъснатият стремеж на Елиссавет Ангелос Румпидаки да повишава професионалната си квалификация. В периода 2010 – 2011 г. участва в 400 часов едногодишен семинар в Училището за образование и образование в ранна детска възраст към Аристотеловия университет – Солун. Темата на семинара е: „Образование на ученици с интелектуални затруднения и увреждания в обучението“. В този период провежда и стаж в рамките на семинара за деца с обучителни затруднения и умствена изостаналост в основно училище в Солун.

През 2010 година провежда стаж по специално образование и в частен учебен център Plasis World.

Показателно за професионалните качества и личностните достойнства на Елиссавет Ангелос Румпидаки е осъществяването на доброволческа дейност за подпомагане на хора с увреждания (2010-2011г.).

Кандидатът за образователна и научна степен „доктор“ Елиссавет Ангелос Румпидаки придобива сертификат за владеење на системата на Брайл през 2011 година, а през 2013 година придобива и сертификат за владеење на жестомимичния език.

От 2015 година е докторант в редовна форма на обучение по Специална педагогика (на английски език) под моето научно ръководство, в катедра „Педагогика“ при ФП на ЮЗУ „Н. Рилски“.

Кариерното развитие на Елиссавет Ангелос Румпидаки като учител започва през 2010 година, като вече десет години тя продължава да работи в образователната сфера като специален педагог. Богатият професионален опит във визираната област дава възможност на докторантката да се

ориентира адекватно в конкретните измерения на проблематиката, свързани с разработването на темата на дисертационния труд.

Нейното силно желание да съдейства за подобряване на учебната среда при деца с наличие на синдром от аутистичния спектър намира отражение и върху качеството на извършената от нея сериозна научно-изследователска дейност.

Актуалност на тематиката и целесъобразност на формулираните цели и задачи

Дисертационният труд е фокусиран върху изследване на актуален и значим проблем. Актуалността се определя от обстоятелството, че въпросът за преосмислянето и концептуализирането на спецификата на педагогическите условия за развитие на творческите способности при деца с аутизъм съдържа все още доста нерешени проблеми, в контекста на съвременната образователна парадигма. В същото време в педагогическата практика на преден план се проявяват предизвикателства, свързани с нарастване броя на децата с наличие на синдром от аутистичния спектър и с необходимостта от осъществяване на ефективни иновативни подходи, чрез които да се подобри качеството на общуването с тях и постигането на образователните цели.

Значимостта на разработката е свързана с това, че педагогическото взаимодействие при деца с наличие на синдром от аутистичния спектър се нуждае от нова визия, която да съответства на новите реалности в съвременното образователно пространство и да съдейства за подпомагане и насърчаване развитието на тяхната креативност и усещането им за ценност и благополучие.

В контекста на новите реалности въпросът за необходимостта от насърчаване развитието на творческите способности на децата с аутизъм става все по-актуален и значим. В този аспект на разсъждения представения за обсъждане дисертационен труд поставя фокус върху проблем, който детерминира научното обосноваване на възможностите за стимулирането и подпомагането на развитието на твърде значими за цялостното функциониране на личността вътрешноличности конструкти.

Именно поради това представеното дисертационно изследване е ценен принос в теоретико-приложен аспект, тъй като предлага за обсъждане конкретни измерения на специфичните педагогически условия за насърчаване развитието на креативността на деца с аутизъм.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд е структуриран в две части, балансиран по отношение на своя обем. Първата част (*Теоретична част*) на дисертацията е разработена в две глави (*Аутизъм –*

същност и специфика; Теоретични подходи и интервенции) и съответните параграфи и подпараграфи към тях.

Втората част (*Емпирико-приложната част*) е разработена в две глави (*Методология и методи на изследването; Анализ на резултатите от извършеното емпирично изследване*) със съответните параграфи и подпараграфи към тях.

Дисертационният труд съдържа още увод, изводи и обобщения, справка за научните приноси в дисертационния труд, списък на научните публикации по темата на дисертационния труд, използвана литература и приложения, Обемът на основния текст е 128 стандартни страници (без приложенията). Приложенията са в три страници. Общият обем на дисертационния труд е 131 стандартни страници.

Структурата на дисертационния труд е логически свързана с темата и дава възможност да се открият по-осезателно научните и научно-приложните аспекти на изследването.

Така използваната структура на дисертационния труд допринася за последователното и научно обосноваването интерпретиране на проблема за изясняване на педагогическите условия за развитие на творческите способности при деца с аутизъм.

В увода докторантът обосновава актуалността на темата и подчертава, че основната цел на дисертационния труд е теоретично обосноваване и емпирична проверка на възможностите за оптимизиране на педагогическите условия за развитие на творческите способности и креативността при деца с аутизъм.

Дисертационният труд има ясна парадигмална определеност. Основните параметри на изследването (предмет, цел, задачи, хипотеза) са формулирани прецизно и показват високо ниво на научно-изследователска компетентност на докторанта.

В частта, свързана с теоретичното обосноваване на изследването авторът акцентира върху изясняването и прецизирането на основните понятия. На базата на ясното и точното отдиференциране на използваните понятия се търсят връзките и зависимостите между изследваните явления и процеси. Тази част от дисертационния труд успешно изпълнява своето предназначение – да докаже, че избраната тема заслужава конкретния изследователски фокус, да очертае основните нерешени аспекти на проблема, както и да установи отправните точки за провеждането на емпиричното проучване.

Във втората част на дисертационния труд, на базата на изведените теоретични обосновки на спецификата на конкретните измерения на педагогическите условия за стимулиране на развитието на творческите способности при деца с наличие на синдром от аутистичния спектър се конструира и подхода към анализа на получените резултати от

направеното емпирично изследване. Резултатите от емпиричното изследване са представени коректно от докторанта. Научният анализ на получените емпирични данни е на професионално развище и отразява основните компоненти на изследвания проблем. Направените изводи и обобщения са релевантни на предложените анализи. Конкретните практически изводи и препоръки за оптимизиране на педагогическата дейност придават цялостност и завършеност на изследването, което има теоретико-приложен характер.

Като цяло, в съдържателно отношение отделните аспекти на дисертационната тема са разработени от автора компетентно, задълбочено и детайлно. Присъстват и традиционни схващания, и редица новаторски идеи. Налице е богат анализ на авторови подходи и теоретични постановки. В разработването на дисертационния труд Елиссавет Ангелос Румпидаки проявява научна компетентност и добросъвестност, задълбоченост и прецизност, критичност, практически усет и съобразяване с новите тенденции в теорията и практиката на специалната педагогика.

Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Приносите на дисертационния труд са от научно-приложен характер:

- Извършено е концептуално и терминологично уточняване на педагогическите условия за развитие на творческите способности на деца с наличие на синдром от аутистичния спектър;
- Обективизирани са някои основни възможности за оптимизиране на тези педагогически условия, чиято функционална насоченост се свързва с подпомагане развитието на творческите способности на деца с аутизъм.

Преценка на автореферата и на публикациите по дисертационния труд

Авторефератът отразява съдържанието, основните резултати и научните приноси на дисертационния труд.

По тематиката на дисертацията Елиссавет Ангелос Румпидаки представя *четири статии*, публикувани в сборници от проведени конференции през 2017 и 2018 година.

Представените публикации отговарят на изискванията за научност и респектират с убедителността на аргументите, подкрепящи формулираните авторови позиции и тези.

Авторство на дисертационния труд и приносите

В дисертацията е приложена *Декларация за оригиналност*, с която авторът декларира оригиналността на дисертационния си труд, като гарантира коректността на библиографските цитирания; както и това, че трудът не е ползван за придобиване на други научни степени и звания.

Критични бележки и препоръки

Към разработения от Елиссавет Ангелос Румпидаки дисертационен труд имам следните въпроси и препоръки:

Съществува несъответствие в изписания брой страници на дисертационния труд в автореферата, което предполагам е резултат от техническото преформатиране на текста.

Ако дисертационният труд се предложи за отпечатване, което убедено препоръчвам на автора, може би е целесъобразно да се коригира твърде честото нецелесъобразно фокусиране върху понятията „терапия“ и „терапевт“. Необходимо е по-прецизно да се отдиференцират специфичните професионални отговорности на отделните специалисти, които са ангажирани при работа с деца с наличие на синдром от аутистичния спектър.

В **заключение**, въз основа на изложените аргументи, потвърждаващи безспорните достойнства на проведеното теоретико-емпирично изследване и авторския научно-приложен принос на Елиссавет Ангелос Румпидаки убедено давам **положителната** си оценка за разработения дисертационен труд. Представеният за рецензиране дисертационен труд на тема: *„Педагогически условия за развитие на творческите способности при деца с аутизъм“* отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград, на основание на което предлагам на научното жури **да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Елиссавет Ангелос Румпидаки в област на висшето образование: 1. Педагогически науки; професионално направление: 1.2. Педагогика (Специална педагогика).

17.02.2020 година

Подпис:

Благоевград

/доц. д-р Снежана Атанасова Попова/